

[CONSTANTIJN HUYGENS (DEN HAAG)]
AAN SIBYLLA VAN WÜRTEMBERG (HÉRICOURT)
29 AUGUSTUS 1667
6610

Antwoord op Sibylla's brief van 5 juli 1667 (6607).

Samenvatting: Huygens betuigt zijn medeleven met Sybilla naar aanleiding van het overlijden van Froberger.

Hij vraagt, mede namens Anna Bergerotti, of Sibylla hem nog onbekende stukken van Froberger kan sturen.

Beantwoord door Sibylla op 2 november 1667 (6629A).

Primaire bron: Den Haag, Kon. Bibl., Hs. KA XLIX, dl. 3, pp. 43-44: ontwerp (autograaf).

Vroegere uitgaven: Jonckbloet 1882, nr. 54, p. 44: onvolledig (<la perte ... précieux ami>; <Si à ceste ... habitacle?>; <V.A. au moins ... qui les touchoit>; <Il me reste ... supplication à la mienne.>)

— Worp 6, nr. 6610, p. 211: onvolledig (<toute la circonstance et si chrestienne.>), rest samengevat.

— Rasch 1992b, nr. 3, pp. 238-240: volledig, met Engelse vertaling.

— Rasch 2007, nr. 6610, pp. 1064-1067: volledig, met Nederlandse vertaling.

Namen: Anna Bergerotti; Johann Jacob Froberger; Lodewijk XIV.

Plaats: Rome.

Glossarium: composition (muziekstuk); musique (muziek); pièce (muziekstuk).

Transcriptie

À Madame la Princesse-Douarière de Montbéliard, Duchesse de Wirtemberg, à Héricourt.

29 Aoust 1667.

Madame,

Je me fusse bien gardé de demeurer en faute jusqu'à présent de faire response à la très-obligéante lettre que Vostre Altesse a eu la bonté de m'escire, si premièrement sa tardive adresse, qui a été de plus d'un mois, et puis ma longue absence hors d'icy ne m'eussent empesché l'honneur de la recevoir à temps. Je pourrois dire avec vérité, Madame, que le sujet mesme seroit capable de m'estourdir, et de me rendre inhabile à tesmoigner mes regrets. Mais le debvoir m'oblige à vaincre ceste foiblesse à l'endroit de Vostre Altesse, qui a daigné prendre la peine de m'informer en détail de toute la circonstance du malheur qui nous est arrivé dans la perte de ce grand homme, nostre digne et précieux ami. Il faut avouer, Madame, que jamais nouvelle ne m'a plus touché, et en suite que je n'ay jamais ouy parler d'un dernier office mieux employé que celuy que Vostre Altesse me dit avoir rendu à ce pauvre défunct. Il faut bien se mocquer de ces impertinents qui osent censurer une action si honorable et si chrestienne. Tous les hommes d'honneur, Madame, vous en loueront, car que ne meritoit pas un personnage si vertueux que celui que vous avez enterré? Si à ceste grande probité qui le rendoit aymable à un chascun, nous ajoutons le mérite de son rare esprit et de ceste merveilleuse science, à laquelle il n'en reste plus guère de comparable au monde, comment pouvoit on faire trop d'honneur au corps, qui en avoit esté le digne habitacle?

J'espère, Madame, que vous n'attendez pas que je m'avance à vous consoler sur ce funeste accident. C'est moy-mesme | 44 | qui ay besoin là-dessus du secours de Vostre Altesse, qui au moins est demeurée héritière, à peu près universelle, de toute la maistrise du défunct, comme souvent il m'a déclaré que qui n'auroit veu Vostre Altesse jouer ses pièces, n'auroit sceu discerner si c'estoit elle ou luy-mesme qui les touchoit. Ce seroit la chose du monde que je désirerois le plus d'entendre; mais à mon grand ré regret, c'est celle du monde où je voye le moins d'apparence.

Il me reste de vous supplier très-humblement, Madame, si vous possédez de ces excellentes compositions que nous n'ayons pas veues, qu'en faveur des vertueux de pardeçà qui estiment au prix d'or tout ce qui est parti de ceste illustre main, il vous plaise ne nous en envier pas la communication. Si des copiistes manquent

pardelà, nous en avons prou icy, et je respondray de la très-fidèle restitution des originaux, que je m'asseure que Vostre Altesse chérit comme elle doibt.

L'illustre signora Anna, Romaine, qui est au Roy Très-chrestien et a mieux entendu et plus gousté le profond sçavoir de feu Monsieur Froberger que personne, joint icy sa supplication à la miene, et j'ose me promettre que Vostre Altesse, demeurant persuadée, comme je le souhaite, de ce que ses faveurs seront bien employées, ne voudra pas les refuser non plus à elle qu'à moy, qui ne cesseray de cultiver soigneusement l'amitié dont Vostre Altesse a la bonté de m'honorer au moyen de nostre inclination commune à la chère musique, ni de faire paroistre par mes services et respects très-humbles en toutes occasions de mon pouvoir à combien je repute la grace d'estre creu, etc.

Vertaling

Aan mevrouw de prinses-douarière van Montbéliard, hertogin van Württemberg, te Héricourt.

29 augustus 1667.

Mevrouw,

Ik zou mij ervoor hebben gehoed zolang in gebreke te blijven met het beantwoorden van uw vriendelijke brief, indien niet eerst de meer dan een maand vertraagde bezorging en vervolgens mijn lange afwezigheid van hier mij hadden ¹verhinderd uw brief op tijd te ontvangen. Ik verzeker u, mevrouw, dat alleen al de inhoud ervan in staat is mij zodanig van mijn stuk te brengen dat ik mijn medeleven niet meer kan betuigen. Maar mijn plicht dwingt me deze zwakheid te overwinnen, omwille van u, die de moeite heeft willen nemen mij uitgebreid in te lichten over de omstandigheden van het ongeluk dat ons is overkomen met het verscheiden van deze grote ²man, onze waardige en dierbare vriend. Ik moet u bekennen, mevrouw, dat nog nooit een bericht mij zo heeft geraakt, en ook dat ik nimmer heb horen spreken over een laatste eer die beter op zijn plaats was dan die welke u, naar u zegt, aan deze arme overledene hebt bewezen. Om de onbeschaamde lieden die het wagen een dergelijke eerzame en christelijke handelwijze te bekritisieren moet ik lachen. Alle mensen van eer, mevrouw, zullen u loven voor wat u hebt gedaan, want wat zou een zo deugdzaam iemand als degene die u ten grave hebt gedragen niet verdienen? En wanneer we bij de grote rechtschapenheid, die hem bij iedereen geliefd maakte, nog eens de verdienste voegen van zijn bijzondere geest en die geweldige kunde, die in deze wereld nauwelijks wordt geëvenaard, hoe zou men dan teveel eer kunnen bewijzen aan het lichaam dat die geest en kunst tot waardig verblijf had gediend?

Ik hoop, mevrouw, dat u niet verwacht dat ik mijzelf als uw trooster bij dit tragische voorval naar voren schuif. Ikzelf ben het, die de bijstand zoekt van u, die tenminste nog nagenoeg de universele erfgename bent van de nalatenschap van de meester, aangezien hij me vaak heeft verteld dat degene die u zijn stukken zou horen spelen, niet zou kunnen onderscheiden of u of hijzelf ze vertolkte. Dat te horen is wat ik het allerliefst zou willen, maar, zeer tot mijn spijt, is het tegelijk het alleronwaarschijnlijkste.

Dan rest mij slechts, mevrouw, u nederig te verzoeken of u, als u fraaie ³composities in uw bezit hebt, die wij nog niet kennen, zo goed zoudt willen zijn om omwille van de deugdzaam lieden alhier die alles van zijn hand als van goud beschouwen, ons die niet te onthouden. Wanneer u de benodigde kopiisten ontbreken: wij hebben er hier voldoende, en ik verzeker u dat de originelen, die u zeker zult koesteren zoals het behoort, trouw zullen worden teruggestuurd.

De beroemde Anna [Bergerotti] uit Rome, die momenteel bij de ⁴koning van Frankrijk verblijft, en die de diepgaande kunst van wijlen de heer Froberger beter dan wie dan ook heeft begrepen en gevoeld, voegt

1. Het argument gaat niet op omdat Sibylla's brief naar Breda was doorgestuurd, waar Huygens die op 23 juli in ontvangst nam, minder dan drie weken na de verzending uit Héricourt. Vanaf 2 augustus was Huygens weer in Den Haag. Het is niet duidelijk waarom hij nog vier weken wachtte alvorens de brief te beantwoorden.

2. Johann Jacob Froberger.

3. Van Froberger.

4. Lodewijk XIV.

haar smeekbede bij de mijne, en ik waag het te geloven dat u, in de vaste overtuiging, zoals ik wens, dat wat ons wordt vergund goed terecht zal komen, ons deze gunsten niet zult weigeren, haar evenmin als mij, die de vriendschap waarmee u mij, door onze gemeenschappelijke voorliefde voor de dierbare muziek, vereert, altijd zorgvuldig zal blijven onderhouden. En vergunt u mij ook dat ik door mijn diensten en zeer nederige eerbetuigingen naar vermogen probeer te tonen hoezeer ik prijs stel op de gunst gezien te worden als, enzovoorts.
